

Protocol school & scheiding

Inleiding

Op onze scholen krijgt een aantal leerlingen te maken met de (echt)scheiding van hun ouders of een andere gebroken gezinssituatie. Dit heeft altijd impact op kinderen, ouders en hun leerkrachten. In de meeste gevallen verloopt het onderlinge contact tussen school en ouders hierover goed. In andere gevallen kan dit problemen opleveren. Voor een emotioneel veilige én juridisch correcte omgang met de ouders van deze kinderen voert school dit protocol waarmee we onze (toekomstige) ouders willen delen in onze overwegingen en daaruit voortvloeiende handelwijzen. We zijn ervan overtuigd dat we de zorg aan onze leerlingen alleen maar kunnen optimaliseren in overleg en samenspraak met onze ouders.

Totstandkoming van dit protocol

Dit protocol is opgesteld op basis van een modelprotocol van Stichting Expertisebureau Kind School Scheiding (EKSS). EKSS is een organisatie die met steun van de overheid is opgericht om de zorg aan kinderen in een scheidingssituatie binnen het onderwijs te verbeteren.

Het protocol gaat in op een aantal praktische zaken; het beschrijft hoe wij als school zorg verlenen en omgaan met kinderen waarvan de ouders niet (meer) samenwonen. In de bijlage leest u over de formele situatie, omstandigheden en begrippen.

In dit document bedoelen we waar we het hebben over de ouders, altijd de juridische ouders. Voor uitleg hierover verwijzen we u naar de bijlage.

Kind altijd centraal

In dit protocol vindt u wat u van school mag verwachten en wat wij van ouders verwachten. De school is primair gericht op onderwijs, waarbij onder meer de veiligheid en rust van het kind gewaarborgd dient te worden. De school kiest geen partij tussen ouders en stelt zich neutraal op. Wij staan niet toe dat ouders hun onderlinge relationele problemen of conflicten op school of via school beslechten. De school houdt altijd het belang en welzijn van het kind voor ogen en is onpartijdig ten aanzien van de problematiek die met een scheiding te maken kan hebben. In alle gevallen staan de aan ons toevertrouwde kinderen voor ons op de eerste plaats en centraal in onze procedurele zorgvuldigheid.

Inhoudsopgave

Inleiding.....	1
Inhoudsopgave.....	2
1. De (aan)melding.....	3
Algemeen.....	3
Aanmelding nieuwe leerling.....	3
Scheidingsmelding op school.....	3
2. Communicatie.....	4
Algemene informatie.....	4
Kindgebonden informatie.....	4
Oudergesprekken.....	4
Jaarlijkse inventarisatie.....	5
Taken en verantwoordelijkheden.....	5
Overige afspraken.....	6
Handige tips.....	7
BIJLAGE.....	8
Begripsbepaling en omstandigheden.....	8
Ouders en/of verzorgers.....	8
Ouders met en zonder gezag.....	8
Informatieplicht.....	9
Schooladministratie.....	10

1. De (aan)melding

Algemeen

Onze school is ervan overtuigd dat de driehoek kind-school-ouders moet blijven bestaan, ook nadat de ouders hun partnerrelatie beëindigen. Als ouders niet langer als levenspartner met elkaar doorgaan, kan dat leiden tot verdriet en onrust bij diezelfde ouders en hun kinderen. Dat verdriet en die onrust komt op verschillende manieren ook de school binnen. Om de aan ons toevertrouwde kinderen optimaal te kunnen begeleiden is het daarom belangrijk dat wij als school op de hoogte zijn van relevante omstandigheden betreffende de thuissituatie van onze leerlingen.

Aanmelding nieuwe leerling

Wanneer u uw zoon of dochter op onze school aanmeldt, maken wij doorgaans een afspraak voor een nadere kennismaking. We vinden het belangrijk dat beide ouders indien mogelijk daarbij aanwezig zijn. Wanneer gezaghebbende ouders niet (meer) samenwonen, is het ook praktisch dat beiden op gelijke manier dezelfde informatie van school ontvangen en met school delen. Voor de definitieve aanmelding heeft de school van beide ouders (met gezag) de gegevens nodig en uiteindelijk ook beide handtekeningen.

U kunt in Nederland uw kind slechts op één school officieel inschrijven. Wanneer u van basisschool wisselt, zal er in alle gevallen contact worden gelegd met de vorige basisschool. Bij de inschrijving van een vierjarige vragen wij uw toestemming om eventueel contact op te nemen met het kinderdagverblijf/peuteropvang indien u daar gebruik van heeft gemaakt.

Scheidingsmelding op school

Het moment en de wijze waarop u uw kind(eren) confronteert met uw voorgenomen relatiebreuk is een zogenaamd life-event voor de kinderen en u wilt dit vast en zeker zorgvuldig doen. Als u dit lastig vindt, kunt u hierover vooraf deskundigen raadplegen. Er is ook goede literatuur over dit onderwerp te vinden en ook op internet is goede informatie te vinden.

Rondom het moment dat u uw kind(eren) informeert is het belangrijk dat ook de school op de hoogte is van de verander(en)de situatie. U kunt overwegen om de school eerder te informeren voordat u het uw kind(eren) vertelt.

Op de eerste plaats is de leerkracht het belangrijkste om te informeren, omdat hij/zij er voor de het kind is gedurende de dag. Het kan ook zijn dat u een andere medewerker op onze school als meer veilig en vertrouwd ervaart en vervolgens met hem/haar bespreekt op welke manier de melding binnen school plaatsvindt. Uiteraard mag u erop vertrouwen dat er discreet en vertrouwelijk met uw informatie wordt omgegaan.

Wij vragen u een afspraak te maken voor de melding op school, zodat we in alle rust de impact met u kunnen bespreken. Wellicht heeft u er dan behoefte aan om u te laten bijstaan, helpen of adviseren door een sociale partnerorganisatie in deze moeilijke situatie. School is zelf geen hulpverlener maar we vinden het wel belangrijk om de ouders van onze kinderen - indien gewenst - in contact te brengen met instanties die gespecialiseerd zijn in zorg aan volwassenen in een scheidingssituatie. Voor meer informatie, zie pagina 7.

2. Communicatie

Algemene informatie

Wij communiceren met onze ouders en andere verzorgers via een aantal kanalen. Hierover vindt u meer in de schoolgids. Op het moment dat ouders niet (meer) samenwonen is het aan hen zelf om de algemeen toegankelijke informatie zelf actief te raadplegen. De informatie die wij incidenteel met onze ouders en verzorgers delen, zal vanaf het moment dat u op school melding heeft gedaan van een (voorgenomen) scheiding aan beide ouders worden toegestuurd of beschikbaar gesteld. Hiervoor is het belangrijk dat school van beide gezaghebbende ouders beschikt over het juiste (e-mail)adres en telefoonnummer. Hiervoor bent u als ouder zelf verantwoordelijk.

Het verschil tussen een verzorger en een ouder is voor school van belang bij informatie-uitwisseling en bij formele handelingen als inschrijving en aanmelding. Alle 'kindgebonden' informatie is uitsluitend voorbehouden aan de ouders.

Kindgebonden informatie

Als het gaat om de informatie die alleen over uw kind(eren) gaat zoals vorderingen en ontwikkeling, maar ook informatie die gaat over verzorging of welbevinden, geldt vanaf de melding van uw (voorgenomen) scheiding dat alle informatie en mededelingen met beide ouders op dezelfde manier wordt gedeeld en verwachten wij van de ouders dat zij ook elkaar op dezelfde wijze informeren. In de praktijk betekent dit dat we nog alleen inhoudelijk zullen reageren op een mailbericht van de ene ouder wanneer ook de andere ouder is opgenomen in de CC. Mocht er om een bepaalde reden een gesprek over uw kind worden gevoerd met slechts één ouder, dan zal school een kort objectief gespreksverslag toesturen aan beide ouders. Ook van meldingen over afwezigheid of bijvoorbeeld tandartsbezoek verwachten we dat gezaghebbende ouders school en elkaar informeren.

Oudergesprekken

Voor de gesprekken met betrekking tot voortgang en ontwikkeling die structureel worden gevoerd op onze school (zie schoolgids) worden ook beide gezaghebbende ouders uitgenodigd. De school heeft een sterke voorkeur om, als het enigszins mogelijk is, een gesprek met beide ouders te voeren in het belang van het kind. Wij zijn als school verplicht beide ouders gelijkelijk te informeren; beiden hebben recht op exact dezelfde informatie.

Deze gesprekken gaan altijd uitsluitend over de leerling. School kan op eigen verzoek of verzoek van één van beide ouders een derde bij een dergelijk gesprek uitnodigen. Een dergelijke toehoorder/gesprekspartner zal altijd vooraf worden aangekondigd en alleen met instemming van beide ouders bij het gesprek aanwezig zijn.

Wanneer ouders om hen moverende redenen niet samen in dezelfde gespreksruimte kunnen verblijven, zal de school op verzoek twee verschillende, maar gelijkwaardige gespreksmomenten aanbieden. Deze gesprekken zullen een strikt en formeel karakter hebben vanwege het basisprincipe van de gelijke informatie.

Ook bij gescheiden gesprekken kan met toestemming van school en beide gezaghebbende ouders een derde worden toegelaten.

Wanneer één van beide ouders niet aanwezig wil of kan zijn bij de bedoelde gesprekken, wordt van de ene ouder verwacht de besproken informatie met andere ouder te delen.

Jaarlijkse inventarisatie

Wij proberen de gegevens van en over de aan onze zorg toevertrouwde kinderen zo zorgvuldig mogelijk te beheren. Sommige informatie ligt vast in ons LAS (Leerling Administratie Systeem) en ontwikkelingsgerichte informatie verzamelen we in het LVS (Leerling Volg Systeem). Ook is er groepsgebonden informatie die door de leerkracht wordt beheerd of die bestaat vanuit impressies van gesprekken. Tijdens de overdracht aan het einde van het schooljaar wordt deze informatie gedeeld met en overgedragen aan andere leerkrachten. Wij hechten eraan onze leerlingen op de juiste wijze en zorgvuldig te volgen, ook op papier. Juist de sociaal-emotionele zaken zijn voor een kind in een scheidingssituatie belangrijk, maar moeilijker vast te leggen.

Om de juiste zorg aan deze kinderen te bieden, vragen wij beide ouders om jaarlijks een ouderformulier gezamenlijk of separaat in te vullen en naar de school (en elkaar) op te sturen. Het formulier geeft namelijk voor school bijzonder relevante informatie zoals de actuele woonsituatie van leerling en ouders en de afspraken omtrent de omgang van onze leerling met beide ouders. Ook inventariseren wij hoe u staat ten opzichte van een gezamenlijk bezoek aan groeps- en schoolactiviteiten en de inzet en aanwezigheid van bijvoorbeeld nieuwe partners.

De formulieren worden jaarlijks vervangen door de (door ouders) aangeleverde actuele versie. Indien omstandigheden niet zijn veranderd, voldoet een melding van dit feit en blijft het oude formulier bewaard. Wanneer een groep de school verlaat (na groep 8) worden alle bewaarde profielen van die groep vernietigd.

Het ouderformulier is te downloaden via www.wijwijzer.nu/ouders of te verkrijgen op school.

Taken en verantwoordelijkheden

Bij de zorg en begeleiding van onze leerlingen zijn diverse functionarissen binnen onze school betrokken. Wanneer het gaat om de zorg en begeleiding van kinderen die betrokken zijn bij een scheiding is het goed om te weten hoe de taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld. In heel specifieke gevallen kan het nodig zijn om af te wijken van deze indeling. In dat geval zal met alle betrokken partijen een afwijkende afspraak worden vastgelegd. Dit zou kunnen wanneer bijvoorbeeld één van de schoolfunctionarissen persoonlijk betrokken is of zich voelt. Hieronder staan de standaard taken en verantwoordelijkheden beschreven.

De leerkracht is in de meeste gevallen degene die de eerste signalen ontvangt (direct of indirect) over een naderende partnerbreuk tussen ouders. Hij/zij kan op eigen initiatief vanuit zijn/haar betrokkenheid bij de leerling proberen de actuele thuissituatie van de leerling te achterhalen, ouders bevragen en tevens bepalen of er vanuit school actie gewenst of noodzakelijk is. In alle gevallen zal hij/zij het initiatief nemen tot afstemming met de intern begeleider, het management alsmede met eventueel andere betrokken collega's (groepsleerkrachten van broertjes/zusjes). Nadat de formele melding heeft plaatsgevonden, worden de intern begeleider en het management ook formeel door de leerkracht geïnformeerd over de omstandigheden. De leerkracht richt zich hierna op de ondersteuning en begeleiding van de betrokken leerling voor zover dit mogelijk is binnen de mogelijkheden van school. Hij/zij zal met ouders en leerling noodzakelijke afspraken maken over diverse praktische uitwerkingen die voortvloeien uit de ontstane situatie. Zijn/haar belangrijkste taak is echter het bewaken en monitoren van het welbevinden van de leerling, naast uiteraard de onderwijskundige taak.

Indien het de ondersteuning aan kinderen betreft waarvan de ouders al in een vorig leerjaar zijn gescheiden, heeft de leerkracht de taak om informatie in te winnen bij collega's over de

omstandigheden en eerder gemaakte afspraken. Ook dan is gerichte aandacht voor de leerling een beschreven taak voor de leerkracht. Hij/zij zal in persoonlijk contact met de betrokken leerling beoordelen hoe het met hem of haar gaat en of er een hulpvraag ligt.

Op onze school voeren alle leerkrachten minstens één keer per jaar een één op één gesprek met de kinderen. Hierbij komt altijd het welzijn van het kind aan bod. Dit gesprek is vertrouwelijk en wordt niet vastgelegd. De inhoud van het gesprek is voor de leerkracht bepalend om de ondersteuning aan deze leerling vorm te geven. Het is verder aan de leerkracht om de zorg en begeleiding te delen met de intern begeleider.

Tot slot rekenen we het als taak van de leerkracht om aan het eind van het schooljaar de kinderen gestructureerd over te dragen aan de volgende leerkracht(en) en daarbij aan de hand van het inventarisatieformulier de omstandigheden van de verschillende leerlingen toe te lichten.

De IB'er. Bij ons op school is de IB'er belast met de ondersteuningsstructuur voor alle leerlingen. In het geval van de ondersteuning rondom kinderen met niet-samenwonende ouders wordt de IB'er eventueel bijgestaan door de interne scheidingsexpert.

Op gebied van school en scheiding is de scheidingsexpert de deskundige die de procedures bewaakt en toetst aan de juridische werkelijkheid. Daarnaast is de scheidingsexpert de vraagbaak voor collega's wanneer het gaat over dit onderwerp. Wanneer er aanleiding voor is, kan de scheidingsexpert ook worden ingezet bij oudergesprekken of begeleiding van leerlingen.

De schooldirectie. Onze directie is eindverantwoordelijk en zal vanuit die verantwoordelijkheid de ondersteuningsstructuur beoordelen en bestendigen. Het management is verantwoordelijk voor het beleid en zal de uit het beschreven beleid voortkomende aspecten moeten organiseren, uitvoeren en bewaken. Binnen de schoolorganisatie stelt de directie de teamleden in staat om de uit dit protocol voortkomende taken uit te kunnen voeren.

Naar ouders toe heeft de directie geen directe taak, behalve wanneer ouders of teamleden daar expliciet om vragen; ouders kunnen zich omwille van de vertrouwelijkheid of om persoonlijke redenen richten tot de directie. Teamleden kunnen de hulp vragen van de directie wanneer hun veiligheid in het geding komt of er sprake is van bedreiging en dreigend geweld. Vanuit zijn/haar bevoegdheden kan een directie dwingend optreden.

Overige afspraken

- Dit protocol wordt gepubliceerd op onze website.
- Wanneer het bij enige partij op school ter ore komt dat ouders hun partnerrelatie beëindigen, stuurt de leerkracht dit protocol en het ouderformulier aan beide ouders.

Handige tips

www.villapinedo.nl

Alle kinderen kunnen (gratis en anoniem) met hun vragen en verhalen terecht op een online forum waar kinderen in een scheidingssituatie.

www.kindbehartiger.nl

Ouders die advies willen rondom de zorg voor hun kind in het scheidingsproces, kunnen terecht bij een kindbehartiger. De kindbehartiger is er als belangenbehartiger en vertrouwenspersoon voor ieder kind in een scheidingssituatie.

Meer lezen over de impact van een scheiding op het schoolleven van een kind en de schoolorganisatie? 'Omgaan met scheiding op school', Pieter Stoop.

BIJLAGE

Begripsbepaling en omstandigheden

Ouders en/of verzorgers

Bij nagenoeg alle kinderen krijgen we te maken met meerdere volwassenen die op één of andere manier bij de opvoeding en de verzorging betrokken zijn. Dat varieert van de oppas en de BSO-medewerker tot oma en opa en de stiefmoeder of -vader. We willen graag met iedereen een functioneel contact aangaan en onderhouden, maar maken wel onderscheid.

Ieder kind heeft twee biologische ouders, maar de wetgever heeft bepaald dat wij als school uitsluitend plichten hebben jegens de juridische ouders van de kinderen; we noemen hen de moeder en de vader van het kind, waarbij de moeder degene is uit wie het kind is geboren of die het kind heeft geadopteerd. De vader is degene die met de moeder was getrouwd (of een geregistreerd partnerschap had) ten tijde van de geboorte, of die het kind heeft geadopteerd, of die het kind heeft erkend, of waarvan het vaderschap door de rechter is vastgesteld.

In dit document bedoelen we waar we het hebben over de ouders, altijd de juridische ouders. Ook kennen we in Nederland gezinnen met twee moeders of twee vaders. In de meeste gevallen gaat het dan om een biologische ouder die een partnerschap heeft met een niet-ouder. Deze niet-ouder kan echter wel (mede) het gezag uitoefenen en is daarmee voor onze school een volwaardige juridische ouder.

Als de ouders als partners uit elkaar gaan, blijft het ouderschap bestaan. Ouderschap betekent in de meeste gevallen dat men ook het gezag heeft, maar dat hoeft niet altijd. Degenen onder wiens dak het kind (tijdelijk) verblijft en door wie het kind (mede) wordt verzorgd, zijn de verzorgers van het kind. Dat kunnen meer personen dan alleen de ouders zijn, zo ook bijvoorbeeld grootouders of stiefouders.

Het verschil tussen een verzorger en een ouder is voor school van belang bij informatie-uitwisseling en bij formele handelingen als inschrijving en aanmelding.
Alle 'kindgebonden' informatie is uitsluitend voorbehouden aan de ouders.

Voorbeeld: *Het lijkt onredelijk dat de man die als partner van de moeder al zes jaar betrokken is bij de opvoeding van de kinderen, terwijl de juridische vader van de kinderen al vier jaar in het buitenland woont, niet aanwezig mag zijn bij de 10-minutengesprekken. Toch mogen wij deze verzorger (die misschien zelfs door de kinderen als vader wordt gevoeld en benoemd) niet zonder de schriftelijke toestemming van de juridische vader toelaten bij dit soort gesprekken. Dit is geen keuze van onze school maar een wettelijk bepaalde werkelijkheid waarvoor wij uw begrip vragen.*

Ouders met en zonder gezag

Kinderen onder de 18 jaar vallen in Nederland onder het gezag van de ouders. De biologische moeder heeft in principe altijd gezag samen met degene die door het huwelijk het vaderschap heeft verworven (of door een geregistreerd partnerschap op het moment van de geboorte, maar dan moet het kind wel door deze vader zijn erkend).

Bij samenwonende ouders ligt dat iets anders. De (mannelijke) partner van de moeder kan bij de geboorte het kind erkennen en wordt daarmee ook de vader, maar hij zal separaat het gezag moeten aanvragen.

Wanneer er geen vader van het kind is, doordat het kind bijvoorbeeld verwekt is met behulp van een donor, kan ook een niet-ouder het gezag over het kind verwerven. Wanneer twee vrouwen getrouwd zijn of een geregistreerd partnerschap hebben, krijgt de niet-ouder onder bepaalde omstandigheden automatisch ook het gezag (sinds 2014). Twee mannen krijgen niet automatisch gezamenlijk gezag over een kind. Zij moeten dit aanvragen bij de familierechter.

Het verschil tussen gezaghebbende ouders en niet-gezaghebbende ouders wordt in feite pas belangrijk op het moment dat de ouders hun partnerschap beëindigen. Wij hebben dan als school al of niet te maken met twee partijen die we gelijkelijk moeten voorzien van informatie en die we moeten betrekken bij formele handelingen. In uitzonderlijke gevallen kan de rechter een ouder het gezag ontnemen, en het gezag toewijzen aan een persoon of instelling. Dat heet voogdij. Het gezag van ouders over onze leerlingen wordt geregistreerd in ons LAS (Leerling Administratie Systeem), ParnasSys.

Informatieplicht

Wij informeren u over de ontwikkeling en het sociaal en emotioneel welzijn van uw kind(eren). De wijze waarop wij u informeren staat beschreven in onze schoolgids. Bij echtscheiding geldt op basis van artikel 251, boek 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW), dat het gezamenlijk ouderlijk gezag gehandhaafd blijft. In dat geval hebben beide ouders evenveel recht op informatie en zijn de scholen gehouden de niet verzorgende ouder op eigen initiatief informatie te verstrekken over zaken die het kind en de school betreffen.

De school nodigt daarom beide ouders (met gezag) uit voor de voortgangsgesprekken, of andere individuele gesprekken over uw kind. Wij gaan ervan uit dat beide ouders in hun ouderrol blijven en de gesprekken over hun kind samen met school voeren. Soms kunnen of willen ouders nog niet (of niet meer) samen bij een dergelijk gesprek aanwezig zijn. In die gevallen is de school verplicht om twee gelijkwaardige gespreksmomenten aan te bieden. School inventariseert jaarlijks uw wensen op dit gebied.

Indien bij (echt)scheiding is bepaald dat een van de ouders met het gezag is belast en de andere niet, dan wordt voor wat betreft de omvang van de te verstrekken informatie onderscheid gemaakt tussen de ouder die belast is met het ouderlijk gezag en de ouder die daar niet mee belast is.

Volgens artikel 1:377b BW is de ouder die belast is met het ouderlijk gezag verplicht om de andere ouder op de hoogte te houden van gewichtige aangelegenheden die het kind betreffen. Als de communicatie tussen ouders stagneert is er een probleem. Voor dit probleem biedt artikel 1:377c BW een oplossing: de niet met het gezag belaste ouder wordt, op diens expliciete verzoek, door school op de hoogte gesteld over informatie inzake belangrijke feiten en omstandigheden die de persoon van het kind of diens verzorging en opvoeding betreffen. Dit tenzij de school de informatie niet op gelijke wijze zou verschaffen aan degene die met het gezag over het kind is belast dan wel bij wie het kind zijn gewone verblijfplaats heeft, of het belang van het kind door het verschaffen van informatie in het geding komt. Dit betekent dat een ouder zonder gezag van school geen informatie mag ontvangen, die niet bekend is bij de ouder met gezag.

Schooladministratie

School voert een administratie over de relevante gegevens van kind en ouders. Formeel is het kind in de gemeentelijke administratie (GBA) op slechts één adres ingeschreven. Wanneer ouders de zorg na de scheiding (nagenoeg) gelijk verdelen, wordt er in de volksmond gesproken over een co-ouderschap. Gevoelsmatig en begrijpelijk willen ouders vaak ook dat beide adressen als woonadres worden gehanteerd. School is echter gehouden aan het administreren op basis van de formele gegevens; voor een correcte bekostiging vanuit de overheid is school afhankelijk van uitwisseling van de correcte persoonsgegevens - als het BSN-nummer en de GBA-gegevens van het kind - met DUO, de Dienst Uitvoering Onderwijs. Voor een juridisch juiste en effectieve communicatie is school verder afhankelijk van de overige door de ouders beschikbaar gestelde gegevens zoals: woonadres, e-mailadressen en telefoonnummers van de ouders. Bij ouders die een samenwoning hebben beëindigd veranderen deze gegevens soms meerdere malen. Het is de plicht van de ouders om de aan school verstrekte gegevens actueel te houden.